

Twaalfde Internationale Taalkunde-Olympiade

Peking (China), 21–25 juli 2014

Opgaven van de individuele wedstrijd

Schrijf de formulering van de opgave niet over. Schrijf de oplossing van elke opgave op een apart vel (of vellen) papier. Zet op elk vel het nummer van de opgave, je plaatsnummer en je achternaam. Dit om te zorgen dat je antwoorden op de juiste manier worden nagekeken.

Beargumenteer je antwoorden goed. Ook een geheel correct antwoord levert minder punten op als het niet wordt uitgelegd.

Opgave Nr 1 (20 punten). Gegeven zijn enkele werkwoordsvormen in het Benabena evenals hun vertalingen in het Nederlands:

<i>nohobe</i>	ik sla hem
<i>kahalune</i>	wij zullen jou slaan
<i>nokoho'ibe</i>	wij beiden slaan jou
<i>nolenufu'inagihe</i>	want wij beiden doorboren jullie
<i>nolifi'ibe</i>	jullie beiden doorboren ons
<i>nofunagihe</i>	want ik doorboor hem
<i>nofine</i>	jij doorboort hem
<i>nifila'ibe</i>	jullie beiden zullen mij doorboren
<i>nonahatagihe</i>	want jij slaat mij
<i>lenahalube</i>	ik zal jullie slaan
<i>nahalanagihe</i>	want jullie zullen mij slaan
<i>lahala'ibe</i>	jullie beiden zullen ons slaan
<i>nofutagihe</i>	want wij doorboren hem
<i>lenifilu'ibe</i>	wij beiden zullen jullie doorboren
<i>noho'inagihe</i>	want wij beiden slaan hem

(a) Vertaal naar het Nederlands:

nonifibe, halu'ibe, lifilatagihe, nokufune, nolahanagihe.

(b) Vertaal naar het Benabena:

- jullie beiden slaan hem;
- wij zullen jou doorboren;
- want wij slaan jullie;
- want jullie zullen hem doorboren.

△ Het Benabena behoort tot de Trans-Nieuw-Guinea-taalfamilie. Het wordt door ongeveer 45 000 mensen gesproken in Papoea-Nieuw-Guinea. —Ivan Derzhanski

Opgave Nr 2 (20 punten). Gegeven zijn de enkelvouds-, tweevouds- en meervoudsvormen van enkele zelfstandig naamwoorden in het Kiowa evenals hun vertalingen in het Nederlands. Niet alle vormen zijn gegeven, hoewel ze allemaal bestaan.

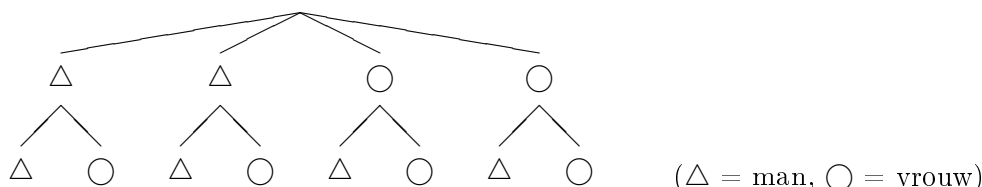
enkelvoud	tweevoud	meervoud	
adɔ	a	a	boom
mat ^h ɔnsjan	mat ^h ɔnsjan	mat ^h ɔnsjadɔ	klein meisje
k'ɔ	k'ɔ	k'ɔgɔ	mes
t ^h ot'olagɔ	t ^h ot'ola	t ^h ot'olagɔ	sinaasappel
aufi		aufigɔ	vis
p ^h jaboadɔ		p ^h jaboa	straatlantaarn
mat ^h ɔn		mat ^h ɔdɔ	meisje
k'ɔnbohodɔ		k'ɔnbohon	hoed
t'ɔ		t'ɔgɔ	lepel
		e	brood
alɔsɔhjegɔ	?	alɔsɔhjegɔ	pruim
?	tsegun	tsegudɔ	hond
alɔguk'ogɔ	alɔguk'o	?	citroen
?	k'ap ^h t ^h ɔ	k'ap ^h t ^h ɔgɔ	oude man
k ^h ɔdɔ	k ^h ɔ	?	deken
k'ɔdɔ	?	k'ɔdɔ	tomaat
?	alɔ	?	appel
?	p ^h ɔ	?	bizon
?	?	sadɔ	kind
ɔlsun	?	?	kam
?	pitso	?	vork
?	t ^h ɔp ^h paa	?	stoel

Vul de cellen met vraagtekens in.

⚠ Het Kiowa behoort tot de Kiowa-Tano-taalfamilie. Het is een bedreigde taal die slechts door een paar honderd mensen in Oklahoma (VS) wordt gesproken.

De woorden van het Kiowa zijn gegeven in een vereenvoudigde transcriptie. **k'**, **t'**, **p'**, **k^h**, **p^h**, **t^h** zijn medeklinkers; **ɔ** is een klinker. —*Aleksejs Peguševs*

Opgave Nr 3 (20 punten). Lang geleden leefden er in het Tangoetse rijk (“de Grote Staat van Wit en Hoog”) twee broers en twee zussen. Ze hadden elk een zoon en een dochter.



Hieronder zie je de verklaringen in het Tangoet omtrent de relaties tussen deze mensen. De naam **Lhie²nyn²** behoort tot een man.

- | | |
|---|--|
| 1. Ldiu ² še ¹ Nie ² tse ¹ 'yn ¹ kâj ¹ ngu ² . | 19. Lhie ² nyn ² Wa ² nie ¹ 'yn ¹ wia ¹ ngu ² . |
| 2. Lhie ² nyn ² Ngwi ¹ mbyn ² 'yn ¹ lio ² ngu ² . | 20. Ldiu ² še ¹ Sei ¹ na ¹ 'yn ¹ źwej ¹ ngu ² . |
| 3. Sei ¹ na ¹ Wa ² nie ¹ 'yn ¹ ndo ¹ ngu ² . | 21. Wa ² nie ¹ Sei ¹ na ¹ 'yn ¹ mu ¹ ngu ² . |
| 4. Ldiu ² še ¹ Śan ¹ nia ¹ 'yn ¹ ndo ¹ ngu ² . | 22. Śan ¹ nia ¹ Wa ² nie ¹ 'yn ¹ źwej ¹ ngu ² . |
| 5. Śan ¹ nia ¹ Syn ¹ mei ¹ 'yn ¹ źwej ¹ ngu ² . | 23. Ngon ² ngwe ¹ Ldiu ² še ¹ 'yn ¹ la ² ngu ² . |
| 6. Ldiu ² še ¹ Syn ¹ mei ¹ 'yn ¹ źwej ¹ ngu ² . | 24. Lhie ² nyn ² Mbe ² phon ¹ 'yn ¹ mu ¹ ngu ² . |
| 7. Ldiu ² še ¹ Wa ² nie ¹ 'yn ¹ źwej ¹ ngu ² . | 25. Mbe ² phon ¹ Ldiu ² še ¹ 'yn ¹ ma ¹ ngu ² . |
| 8. Kei ¹ žey ² Ldiu ² še ¹ 'yn ¹ źwej ¹ ngu ² . | 26. Lhie ² nyn ² Nie ² tse ¹ 'yn ¹ 'iə ¹ ngu ² . |
| 9. Ldiu ² še ¹ Kei ¹ žey ² 'yn ¹ źwej ¹ ngu ² . | 27. Lhie ² nyn ² Ngon ² ngwe ¹ 'yn ¹ mu ¹ ngu ² . |
| 10. Lhie ² nyn ² Syn ¹ mei ¹ 'yn ¹ wia ¹ ngu ² . | 28. Śan ¹ nia ¹ Sie ¹ tsie ¹ 'yn ¹ lio ² ngu ² . |
| 11. Lhie ² nyn ² Sie ¹ tsie ¹ 'yn ¹ 'iə ¹ ngu ² . | 29. Lhie ² nyn ² Ldiu ² še ¹ 'yn ¹ 'iə ¹ ngu ² . |
| 12. Kei ¹ žey ² Wa ² nie ¹ 'yn ¹ lio ² ngu ² . | 30. Lhie ² nyn ² Sei ¹ na ¹ 'yn ¹ wiej ² ngu ² . |
| 13. Kei ¹ žey ² Sie ¹ tsie ¹ 'yn ¹ źwej ¹ ngu ² . | 31. Śan ¹ nia ¹ Nie ² tse ¹ 'yn ¹ mu ¹ ngu ² . |
| 14. Lhie ² nyn ² Kei ¹ žey ² 'yn ¹ wiej ² ngu ² . | 32. Lhie ² nyn ² Śan ¹ nia ¹ 'yn ¹ 'iə ¹ ngu ² . |
| 15. Syn ¹ mei ¹ Nie ² tse ¹ 'yn ¹ źwej ¹ ngu ² . | 33. Ngon ² ngwe ¹ Kei ¹ žey ² 'yn ¹ ny ¹ ngu ² . |
| 16. Ngon ² ngwe ¹ Mbe ² phon ¹ 'yn ¹ kâj ¹ ngu ² . | 34. Syn ¹ mei ¹ Śan ¹ nia ¹ 'yn ¹ źwej ¹ ngu ² . |
| 17. Syn ¹ mei ¹ Sei ¹ na ¹ 'yn ¹ kâj ¹ ngu ² . | 35. Mbe ² phon ¹ Sie ¹ tsie ¹ 'yn ¹ ma ¹ ngu ² . |
| 18. Ldiu ² še ¹ Sie ¹ tsie ¹ 'yn ¹ ndo ¹ ngu ² . | 36. Nie ² tse ¹ Sie ¹ tsie ¹ 'yn ¹ ____ ngu ² . |

(a) Reconstrueer de stamboom.

(b) Vul de lege plek in de laatste zin in (er is maar één manier om dit te doen).

⚠ Het Tangoet is een uitgestorven taal van de Tibeto-Birmaanse familie die werd gesproken in het Tangoetse rijk (1038–1227, het hedendaagse Midden-China). Er is geen overeenstemming onder de geleerden over hoe het klonk, daarom is de transcriptie gebaseerd op een van de reconstructies. De cijfers in superscript geven de twee tonen ervan aan (¹ = effen, ² = stijgend); zo hebben de woorden voor ‘vader’ en ‘moeder’ de eerste toon. **â, ê, ę, ɔ, y, ə** zijn klinkers; **ś, ź, ’** zijn medeklinkers.

—Ivan Derzhanski

Opgave Nr 4 (20 punten). Gegeven zijn enkele korte dialogen in het Engenni evenals hun vertalingen in het Nederlands:

1. *edèi âno nwâsesè ozyí lelemù à? edèi ânò wei ga òkí nwâsese ozyí lelemù.*
Zal deze man de bedrogen dief laten schrikken?
Deze man zei dat hij_{deze man} de bedrogen dief niet zal laten schrikken.
2. *avùrànmù kìnono amemùrè ânò à? avùrànmù wei ga òkí kìnono amemùrè ânò.*
Leek de vrouw op dit meisje?
De vrouw zei dat zij_{de vrouw} op dit meisje leek.
3. *amó lelemù ânó wuese avùrànmù à? amodhyòmù wei ga ò wuese avùrànmù.*
Doodde dit bedrogen kind de vrouw niet?
De jongeman zei dat het_{dit bedrogen kind} de vrouw doodde.
4. *edèi dhia gbúnonò amò à? avùrànmù kofilomù wei ga o gbúnonò amò.*
Zal de kwade man het kind genezen?
De hoestende vrouw zei dat hij_{de kwade man} het kind zal genezen.
5. *amemùré dhíá kìnono opilopo ânò à? avùrànmù wei ga ó kìnono opilopo ânò.*
Leek het kwade meisje niet op dit varken?
De vrouw zei dat zij_{het kwade meisje} niet op dit varken leek.
6. *ozyi gbunono okáá nŷamù ânò à? ozyi wei ga òkí gbunono okáá nŷamù ânò.*
Genas de dief deze in elkaar geslagen oude man?
De dief zei dat hij_{de dief} deze in elkaar geslagen oude man niet genas.
7. *ozyi ânò kìnónò edèi kofilomù à? amò ânò wei ga ó kìnono edèi kofilomù.*
Zal deze dief op de hoestende man lijken?
Dit kind zei dat hij_{deze dief} niet op de hoestende man zal lijken.

(a) Vertaal naar het Nederlands:

8. *edèi ânò nwâsese ozyi à? amemùrè wei ga ò nwâsese ozyi.*
9. *amemùré lelemu wúesè amodhyòmù ânò à?*
amemùré lelemù wei ga òkí wúesè amodhyòmù ânò.

Hier is ook een antwoord in het Engenni zonder een corresponderende vraag:

10. *ozyi ânò wei ga amó gbunono edèi.*

Vertaal het naar het Nederlands. Als het op meer dan één manier kan worden vertaald, geef dan alle vertalingen en licht je gedachtegang toe.

(b) Vertaal naar het Engenni:

11. Zal de oude man op deze hoestende jongeman lijken?
Het kind zei dat hij_{de oude man} niet op deze hoestende jongeman zal lijken.
12. Liet deze in elkaar geslagen vrouw de man niet schrikken?
Deze in elkaar geslagen vrouw zei dat zij_{deze in elkaar geslagen vrouw} de man niet liet schrikken.

(c) Als men een woordenboek van het Engenni zou samenstellen, wat zouden de stamvormen van de woorden 'dief' en 'meisje' zijn? Leg je antwoord uit.

△ Het Engenni behoort tot de Benue-Congo-taalfamilie. Het wordt door ongeveer 20 000 mensen gesproken in Nigeria.

Het teken \cdot onder de eerste klinker van een woord geeft aan dan alle klinkers van dat woord worden uitgesproken met de tong in iets lagere positie. De tekentjes $\acute{}$, $\grave{}$ en $\hat{}$ geven resp. de hoge, de lage en de dalende toon aan; als geen van deze tekentjes aanwezig is, heeft de lettergreep een middentoon.

—*Artūrs Semeņuks*

Opgave Nr 5 (20 punten). Gegeven zijn enkele woorden en woordgroepen in het Noordwest-Gbaya, evenals hun vertalingen in het Nederlands in willekeurige volgorde:

ʔáá, ʔáá náng nú kò, ʔáá sèè, búmá yík, búmá zù yík, dáng gòk, dí fò, dí sèè, kò yík, kò zòk, náng wí, nú fò, nú lébé, sèè wí, yík, yík wí, zù

aan de oppervlakte; oogkas; wenkbrauw; wimper; ogen/gezicht;
rand van een akker; voet; geluk; lever; goede akker; neusgat;
boven; gifslang; tongpunt;
sterven; benijden; zetten

(a) Bepaal wat bij elkaar hoort.

(b) Vertaal naar het Nederlands: **búmá zù, kò, lébé gòk, lébé wí.**

(c) Vertaal naar het Noordwest-Gbaya: in het middelpunt; hoofd; ontevredenheid; neus.

△ Het Noordwest-Gbaya behoort tot de Ubangi-taalfamilie. Het wordt door ongeveer 200 000 mensen gesproken in de Centraal-Afrikaanse Republiek.

De woorden van het Noordwest-Gbaya zijn gegeven in een vereenvoudigde transcriptie. **ʔ** is een medeklinker.

—*Boris Iomdin*

Redactie: Bozhidar Bozhanov, Ivan Derzhanski, Hugh Dobbs, Dmitry Gerasimov, Ksenia Gilyarova, Stanislav Gurevich, Gabrijela Hladnik, Boris Iomdin, Bruno L'Astorina, Jae Kyu Lee (hoofdredacteur), Elitsa Milanova, Aleksejs Peguševs, Alexander Piperski, Maria Rubinstein, Daniel Rucki, Estere Šeinkmane, Artūrs Semeņuks, Pavel Sofroniev, Milena Veneva.

Nederlandse tekst: Aleksei Nazarov.

Succes!